

**Финален Извештај за пресметка на цени за завршување
на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ
базирани на LRIC методологија**

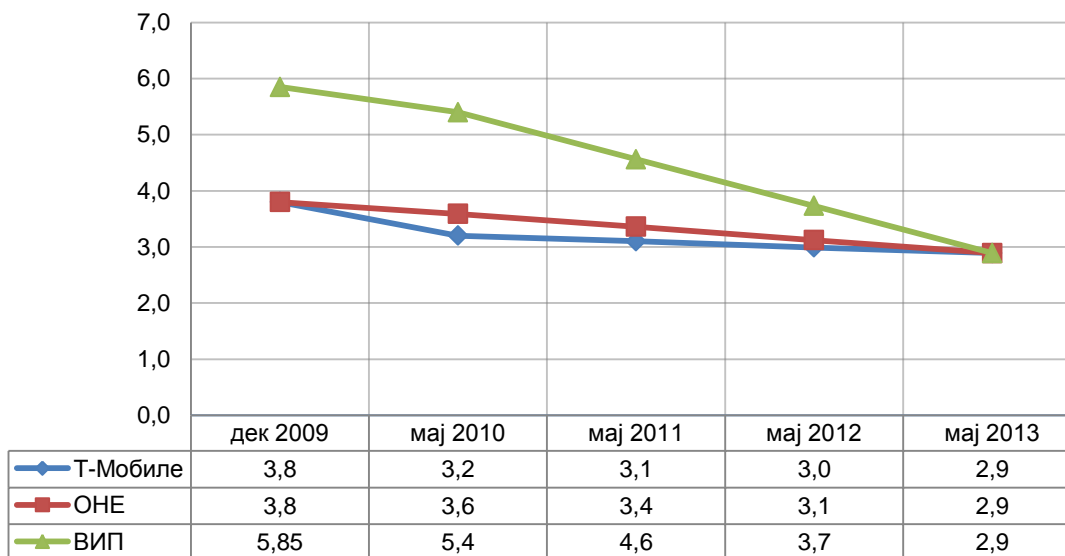
Скопје, 29.05.2012 година

На ден 10.04.2012 година Агенцијата за електронски комуникации (АЕК) ги информираше заинтересираните страни дека отпочна со процесот на трета анализа на релевантниот големопродажен пазар за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи бр.12, дефиниран во Одлуката за утврдување на релевантни пазари подложни на претходна регулација. Целите на третата анализа беа да се утврди какво влијание имаат наметнатите обврски на операторите со значителна пазарна моќ на пазарот за завршување на повик во РМ и вертикално интергираните пазари со него. Како резултат на тоа АЕК направи анализа дали воведените мерки со втората анализа ја постигнале својата цел односно приближување кон рамнотежа на пазарот (еквilibrium-состојба во која сите три оператори имаат пазарно учество од 33,3% по број на претплатници) предвидена со развиениот и имплементиран Bottom up LRIC модел. Воедно, во документот за трета анализа даден е посебен осврт на регулаторната стратегија на Агенцијата дефинирана во Стратегијата на Агенцијата за електронски комуникации објавена на веб страната на АЕК на ден 21.05.2012 година.

Како резултат на предложените обврски на определените оператори со значителна пазарна моќ на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ, наведени во објавениот документ за трета анализа на релевантниот пазар 12 АЕК пристапи кон ревизија на развиениот Bottom-up LRIC модел. Во процесот на пресметување на цените со Bottom up LRIC моделот се укажа потреба од податоци. Истите од страна на АЕК беа побарани од сите оператори кои делуваат на релевантниот пазар и следствено беа доставени во предвидените рокови за доставување на податоците, наведени во барањата. Во текстот што следи се презентирани заклучоците од направената анализа на резултатите од воведените мерки со втората анализа на релевантниот пазар, новопреложените мерки и пресметаните цени како резултат на ревизијата на моделот.

Агенцијата за електронски комуникации на ден 27 Април 2010 година ги објави резултатите од развиениот Bottom up LRIC моделот за јавни мобилни комуникациски мрежи во Р.Македонија. Bottom- up LRIC моделот, развиен од страна на АЕК во соработка со Делоите се базираше на мрежни инженерски модели кои користат најнова технологија на ефикасен начин. Методологијата врз основа на која истиот беше развиен е детално образложена во Извештајот за развој на Bottom-Up LRIC модел за завршување на повици во мобилните мрежи во РМ.

Резултат на развиениот модел беа цените за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи за сите оператори кои беа определени за оператори со значителна пазарна моќ на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ. Агенцијата со развиениот модел утврди асиметрични цени за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ во претпоставениот период до состојбата на рамнотежа (која настанува во четвртата година) и симетрична цена за сите три оператори во годината кога настанува рамнотежата, со определен т.н. glide path како што следи во графиконот.

Графикон 1 Дефиниран „glide-path“ на цените пресметани како резултат на развиен Bottom-up LRIC + модел

Воедно, Агенцијата веруваше дека симетрична цена за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи од (заокружено) 4,7 евро центи односно 2,9 денари, за минута разговор во четвртата година (2013) ќе го одразува Bottom-up LRIC + на разумно ефикасни оператори со еднаков удел на пазарот.

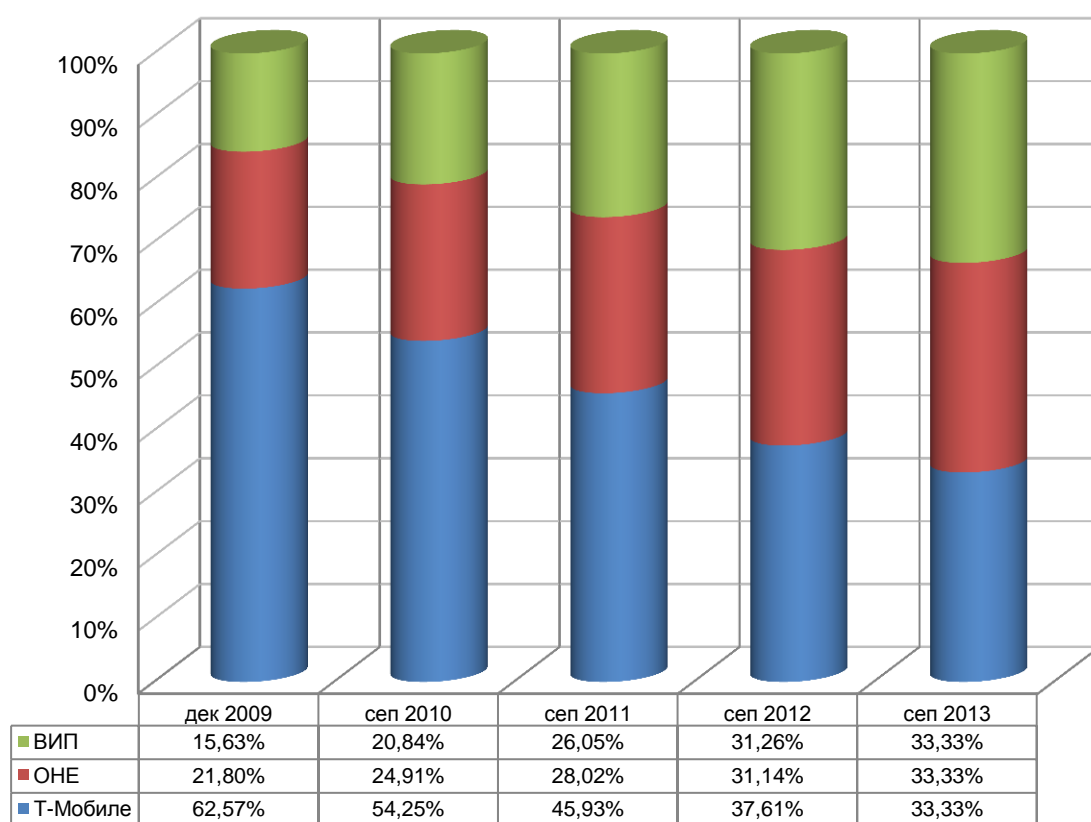
При објавувањето на финалниот Извештај за резултатите од моделирањето на Bottom up LRIC моделот за завршување на повици во јавни мобилни комуникациски мрежи, АЕК наведе дека постојано ќе го следи развојот на пазарот и влијанието на предложените асиметрични цени за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ во претпоставениот период. Исто така беше наведено дека доколку АЕК констатира промена на пазарните околности истата го задржува правото да изврши ревизија на развиениот Bottom- up LRIC+ модел како и на резултатите добиени врз негова основа.

Во согласност со горенаведеното, како и во согласност со работните обврски на АЕК кои што произлегуваат од Законот за електронски комуникации, АЕК направи анализа на состојбата на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи. Анализираниот временски период е 2009, 2010 и 2011 година односно

периодот од воведување на цените за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи воведени како резултат на развиениот Bottom up LRIC модел.

АЕК смета дека анализата спроведена во горенаведениот временски период јасно ќе покаже дали претпоставките за бројот на претплатници и на сообраќај од завршување на повик на кои воглавно се темелат резултатите добиени со развиениот Bottom LRIC модел се оправдани и дали реално ја отсликуваат состојбата на пазарот за завршување на повик во јавните мобилни комуникациски мрежи.

Како резултат на развиениот Bottom- up LRIC модел, се претпоставуваше пазарно учество по бројот на претплатници како што е прикажано во графиконот 2.

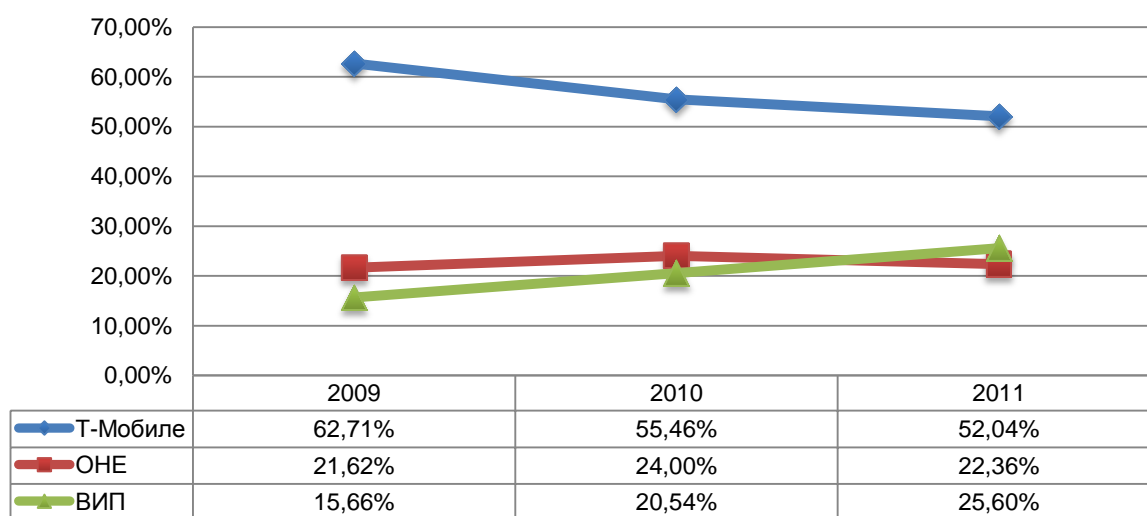
Графикон 2 Пазарно учество по број на претплатници според развиениот Bottom up LRIC модел

Рамнотежата се дефинираше единствено по вкупниот број на претплатници. Се претпоставуваше дека трите оператори ќе имаат различни категории претплатници (при пеид, пост паид, резиденцијални, деловни).

Резултатите од развиениот Bottom up LRIC модел се темелеа на претпоставките за пазарното учество по број на претплатници врз основа на податоци од минатите години пред развој на моделот. При определувањето на цените за завршување на повик за наредните 4 години добиени како резултат од развиениот модел се

претпоставуваше дека ОНЕ и ВИП ќе се борат за претплатници од Т-Мобиле. Земајќи го во предвид зголемувањето на пазарното учество на ОНЕ за 3,11% годишно и зголемувањето на ВИП за 5,21% во изминатите години пред развојот на моделот се претпоставуваше дека пазарот ќе постигне рамнотежа (еквибриум-состојба во која сите три оператори имаат пазарно учество од 33,3% по број на претплатници) во четвртата година.

Доколку го анализираме движењето на пазарното учество на операторите по бројот на претплатници во последните три години кое е прикажано во графиконот 3 кој што е прикажан подолу би можеле да го заклучиме следното:

Графикон 3 Пазарно учество по број на претплатници

Уделот на Т-Мобиле се намалува од година во година и тоа во 2010 година во споредба со 2009 година се намалил за 7,25 процентуални поени додека во 2011 година во споредба со 2010 година се намалил за 3,42 процентуални поени.

Пазарниот удел на ОНЕ во 2010 година во споредба со 2009 година се зголемил за 2,38 процентуални поени додека во 2011 година во споредба со 2010 година се намалил за 1,64 процентуални поени.

Анализирајќи го пазарниот удел на ВИП од графиконот погоре може да се забележи дека истиот се зголемува низ годините. Во 2010 година во споредба со 2009 година се зголемил за 4,88 процентуални поени додека во 2011 година во споредба со 2010 година се зголемил за 5,06 процентуални поени.

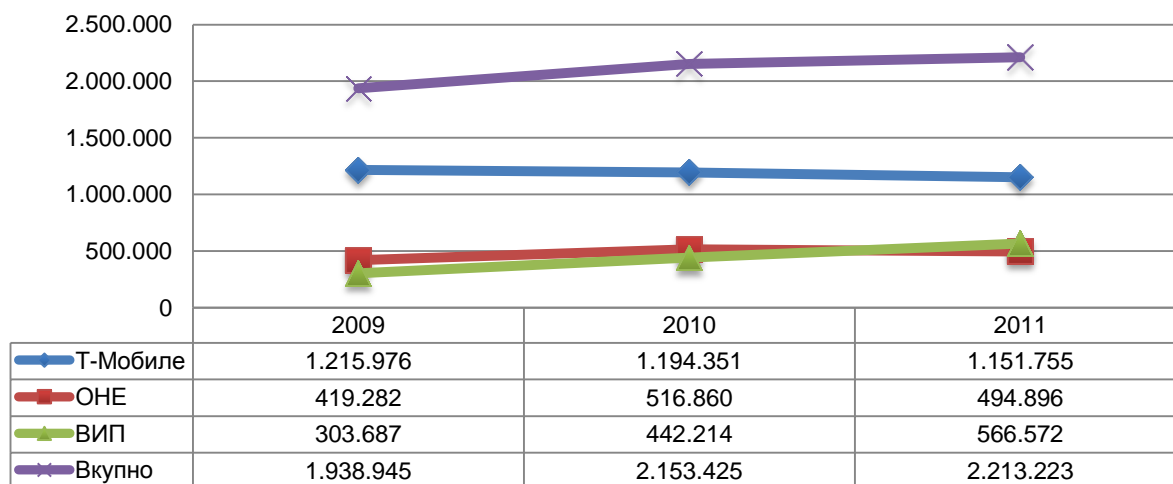
Од состојбата на пазарот за мобилна телефонија според пазарното учество на операторите по број на претплатници би можеле да заклучиме дека истата не се развива според прогнозите предвидени во резултатите од развиениот Bottom up LRIC модел. Имено, резултатите од развиениот Bottom up LRIC модел кои се темелеа на претпоставките за пазарното учество по број на претплатници врз основа на податоци од минатите години пред развој на моделот не ја одразуваат реалната состојба на пазарот во Р.Македонија. Како што веќе наведовме погоре прогнозите на АЕК беа дека ОНЕ оператор и ВИП ќе го зголемуваат својот пазарен удел по број на претплатници на сметка на Т-Мобиле. Ваквата претпоставка се покажа како неточна од причина што

состојбата на пазарот укажува на фактот дека ОНЕ не го зголемува својот пазарен удел низ годините туку тој е променлив. Реалната состојба на пазарот укажува на тоа дека ОНЕ дури и го намалил својот пазарен удел во 2011 година во споредба во претходната година а тоа јасно дава до знаење дека предвидената рамнотежа на пазарот (еквибриум-состојба во која сите три оператори имаат пазарно учество од 33,3% по број на претплатници) во четвртата година од развојот на моделот нема да биде постигната без соодветна дополнителна интервенција од страна на АЕК.

Од горенаведените причини АЕК смета дека е потребно да направи ревизија на развиениот модел за пресметка на цените за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи со цел истиот да ја отсликува реалната состојба на пазарот и резултатите добиени со истиот да претставуваат дополнителен поттик за развој на конкуренцијата на пазарот и поголеми поволности за крајните корисници.

Во резултатите од објавениот Bottom up LRIC модел беше наведено дека пазарот во целина според бројот на претплатници е заситен и истиот не се предвидуваше да расте во блиска иднина. Тогашната состојба на пазарот имајќи го во предвид бројот на претплатници беше (1.943.216 состојба 31.12.2009 година) и стапка на пенетрација од 94%. Од причини што се сметаше дека пазарот е заситен не беше моделиран развој на пазарот во поглед на зголемување на бројот на претплатници.

Состојбата на пазарот според бројот на претплатници на мобилните оператори во последните 3 години (од годината на воведување на цените пресметани со Bottom up LRIC моделот па до крајот на 2011 година) е претставена во графиконот 4.

Графикон 4 Број на претплатници во мобилна телефонија

Доколку го анализираме бројот на претплатници на операторите во последните три години може да се забележи дека вкупниот број на претплатници во мобилна телефонија се зголемува од година во година.

Бројот на претплатници на Т-Мобиле опаѓа со многу мал процент, додека бројот на претплатници на ОНЕ е променлив за разлика од бројот на претплатници на ВИП кој што се зголемува секоја наредна година.

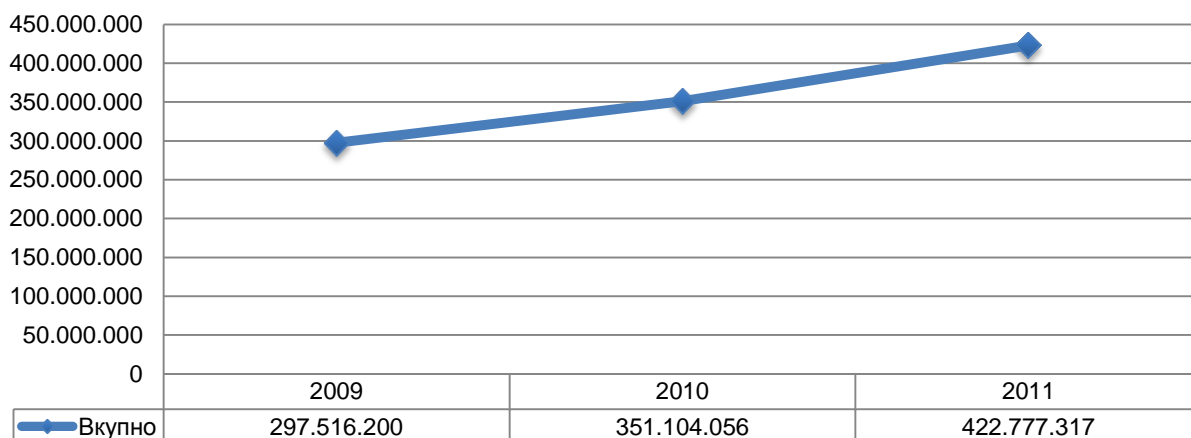
Анализата на реалната состојба на пазарот покажува дека вкупниот број на претплатници постојано расте за разлика од претпоставките при изготвување на Bottom up LRIC моделот. Имено како што е наведено погоре при изработката на моделот беше предвидено дека пазарот е заситен и истиот нема да расте во блиска иднина, меѓутоа состојбата на пазарот е различна од предвиденото што е дополнителен показател дека АЕК треба соодветно да интервенира доколку сака да се постигне предвидената рамнотежа на пазарот и предвидениот еквилибиум кон кој се цели во блиска иднина. Во продолжение на горекажаното АЕК сака да наведе дека пенетрацијата во 2011 година изнесува 107,82% што е за 13,82 процентуални поени повеќе од процентот на пенетрација во 2009 година. Утврдената разлика во пенетрацијата и зголемувањето на бројот на претплатници во мобилна телефонија се дополнителен показател дека предвидените прогнози со изготвениот модел не се остваруваат и дека е потребна соодветна интервенција на пазарот.

Дополнителна причина и показател дека е потребно да се изврши ревизија на изготвениот Bottom up LRIC модел и на резултатите добиени со истиот е и зголемениот сообраќај од услугата завршување на повик. Ваквата констатација се темели на фактот што во резултатите од моделот беше наведено дека трошоците потекнуваат од ВН сообраќајот. Дополнително мрежата во моделот беше моделирана да подржи максимален сообраќај со определена оцена на услуга (grade of service).

Од горенаведените причини АЕК со направената анализа заклучи дека сообраќајот се зголемува од година во година а со самото тоа се зголемува и ВН сообраќајот по претплатник што значи дека операторот ефективно ги користи расположливите ресурси и ја искористува мрежата на ефикасен начин. Ваквото искористување на мрежата доведува до помал трошок по единица производ и со самото тоа до пониска цена на самиот производ.

Во продолжение е даден приказ на движењето на сообраќајот од завршување на повик во периодот опфатен со анализата.

Графикон 5 Обем на сообраќај кој завршува во јавни мобилни комуникациски мрежи од мрежи во Р.М

Податоците дадени во графикон 5 се дадени вкупно за сите три оператори кои делуваат на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи за 2009, 2010 и 2011 година за да се обезбеди доверливост на податоците кои се доставени во службената евиденција на Агенцијата како строго доверливи. Анализите на движењето на сообраќајот од завршување на повик низ годините јасно покажуваат дека истиот се зголемува во мрежите на сите оператори што дополнително укажува на немањето на конкуретна препрека при определувањето на цените за завршување на повик. Имено од причина што сообраќајот за завршување на повик без интервенција на операторите се зголемува во мрежата на секој од операторите, истите немаат причина и мотив да ги намалат цените за завршување на повик. За разлика од моменталната состојба на зголемување на обемот на сообраќај без интервенција на операторите при намалување или стагнација на движењето на сообраќајот а со самото тоа и на приходот од истиот реално би било операторите да ја намалат својата цена што би довело до зголемување на истиот.

Од горенаведеното АЕК заклучи дека константната тенденција на раст на обемот на сообраќај за завршување на повик не предизвикува однесување на операторите во услови на ефикасна конкуренција од аспект на намалувањето на цените за завршување на повик. Имено, истите ги одржуваат цените на високо ниво и во блиска иднина немаат интенција да ги намалат без соодветна интервенција на АЕК.

Од друга страна, анализата покажа дека обемот на сообраќај од завршување на повик од мрежи во РМ континуирано се зголемува од година во година кај сите оператори што до некаде означува дека определените мерки довеле до позитивен ефект на пазарот. Имено намалувањето на цените за завршување на повик во мрежите на сите оператори со значителна пазарна моќ на пазарот за завршување на повик допринесе до зголемување на обемот на сообраќај од наведената услуга затоа што корисниците ги искористиле бенефитите од намалувањето на цените и разговарале повеќе со претплатници од различни мрежи. Од аспект пак на операторите зголемувањето на сообраќајот од завршување на повик од други мрежи означува ефективно искористување на мрежните ресурси на операторот, што всушност би значело

намалување на трошокот по единица производ. Од причини што наметнатите обврски со претходната анализа доведоа до позитивен резултат АЕК смета дека повторна ревизија на моделот со податоци за моменталната состојба на пазарот ќе доведе до уште поголем развој на конкуренцијата и отсликување на реалната состојба на пазарот како и до поголеми поволности за крајните корисници.

Како што е наведено погоре, АЕК достави барање за доставување на податоци потребни за ревизија на изготвениот Bottom-up LRIC модел. Со употреба на доставените податоци, АЕК пристапи кон ревизија на моделот и пресметување на цени за услугата завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ кои ја отсликуваат реалната состојба на пазарот за мобилна телефонија. Врз основа на заклучоците елаборирани во документот за трета анализа на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ, односно предложените мерки со обврската за контрола на цени и обврска за сметководство на трошоци АЕК предлага корекција на цените во дефинираниот „glide path“ и тоа: **цена за завршување на повик во мрежата на Т-Мобиле- 3 денари, цена за завршување на повик во мрежата на ОНЕ- 4 денари и цена за завршување на повик во мрежата на ВИП Оператор- 4 денари за минута разговор. АЕК предлага резултатите од ревизијата на моделот да се применуваат до дефинираниот временски период со претходно определениот „glide path“ - Септември 2013 година.**

Како резултат на втората мерка дефинирана во обврската за контрола на цени и обврска за сметководство на трошоци неведена во документот за трета анализа на релевантниот пазар 12, а во согласност со регулаторната стратегија на Агенцијата дефинирана во Нацрт стратегијата на Агенцијата за електронски комуникации објавена на веб страната на Агенцијата на ден 24.01.2012 година и Препораката на ЕК¹ АЕК пристапи кон ревизија на развиениот Bottom up LRIC модел заради пресметување на цена за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи со употреба на риге LRIC методологија односно дефинирање на релевантниот инкремент како големопродажна услуга за завршување на повик обезбедена на трети страни. Тоа значи дека при определувањето на инкременталните трошоци за обезбедување на горенаведената услуга АЕК ја зема во предвид разликата помеѓу вкупните долгорочни трошоци на операторот за обезбедување на сите услуги и вкупните долгорочни трошоци на истиот оператор кои настануваат кога услугата завршување на повик обезбедена на трети страни не се обезбедува.

Имено, како што е цитирано во Нацрт документот за трета анализа, во точка 4 и 4.1 од Нацрт стратегијата се елаборирани регулаторните стратегии за делување на Агенцијата на пазарот за мобилна телефонија како и општествените придобивки од измените на постојната регулација на цените за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи. Во точка 2.6 е наведено *„АЕК- помеѓу другите работи- ги регулира и цените за започнување на повик и завршување на повик во мобилната мрежа. Одлуката на АЕК за регулирање на мобилниот сообраќај е*

подржана од студии за трошоци со користење на BULRIC+ моделот за мобилни мрежи подготвен од Deloitte Загреб. Како што веќе беше споменато во контекст на завршување на повик во фиксната мрежа, овој модел го содржи TSLRIC пристапот, кој не се усогласува со релевантната Препорака на Комисијата на ЕК. Оваа Препорака промовира „чиста“LRIC методологија (методологија на долгорочни инкрементални трошоци) за пресметка на цените за завршување на повик. Објаснувањето користи стандардна микроекономија да покаже дека една компанија која цели кон зголемување на добивката и води постоечки бизнис ќе нуди нова услуга (во овој случај: завршување на повици од други мрежи), ако инкременталните приходи заработени со таа услуга се барем толку високи колку и инкременталниот трошок за оваа нова услуга. Согласно конкурентните услови, цените за завршување на повик ќе мора да бидат еднакви на оние „чисти“ долгорочни инкрементални трошоци. Основната, практична разлика во однос на моделот BULRIC+ на Deloitte и многу други поконвенционални модели е таа што пресметката на чисти долгорочни инкрементални трошоци не ги зема предвид заедничките трошоци и режиските трошоци, ако тие не се предизвикани од воведување на таа нова услуга. Само оној трошок кој е директно предизвикан од дополнителната услуга на предвидени нивоа на побарувачка е вклучен во пресметката. Пристапот на чисти долгорочни инкрементални трошоци секогаш генерира значително пониски проценки за приходот од долгорочните инкрементални трошоци за разлика од конвенционалната TSLRIC+ пресметка. Промената на методологијата на пресметка на цени во „чиста“ LRIC не само што ќе овозможи подобро приближување на инкременталните трошоци на завршување на сообраќај на трета страна, туку исто така ќе го елиминира нарушувањето на пазарот создадено од превисоките цени на мобилниот сообраќај кои беа пресметувани со стандардните модели. Економската последица од ваквиот преод кон цени на завршување на повик засновани на „чиста“ LRIC методологија е намалување на приходите од завршување на повици што до одреден степен е резултат на позицијата на секој мобилен оператор со значителна пазарна моќ. Ова доведува до ситуација, каде вкрстеното субвенционирање на повиците на нет, веќе не може да се финансира од приходите добиени од завршување на повик од други мрежи. Очекувањето е дека мобилните оператори ќе нудат пакети кои не прават разлика помеѓу сообраќајот на мрежа и надвор од неа (on-net и off-net). Непосредната последица ќе биде што ќе се зголемат стапките на преодност (и интензитет на конкуренција), бидејќи од гледна точка на претплатниците на мобилна мрежа сите мрежи може да се сметаат како една. Таканаречената надворешност на (позитивна) мрежа- дополнителна придобивка која клиентот може да ја има е тоа што ќе може да допре до поголем број на претплатници по иста цена. Како надополнување, сите неефикасности, како поголем број на мобилни телефони и повеќе броеви, итн., создадени од вештачки поделените групи на корисници на мрежи ќе бидат отфрлени како премногу скапи. Конечно, „чистите“ LRIC цени за мобилен сообраќај се силен мотив да се управува со ефикасни мрежи и одлуките на клиентите веќе нема да бидат под големо влијание на релативната големина на операторите на мобилна мрежа и со размислувања кој претплатник е

во која мрежа. Цената и квалитетот на услуга се очекува да бидат најважни определувачи за одлуките на клиентите.“

АЕК направи ревизија на развиениот Bottom up LRIC модел земајќи ја во предвид Препораката на ЕК¹ за регулаторен третман на цените за завршување на повик во јавна телефонска мрежа на фиксна локација и јавни мобилни комуникациски мрежи. Имено, моделот е базиран на ефикасна технологија, комбинација на 2G и 3G пристапна мрежа додека основната мрежа е базирана на новата генерација на мрежи. Истиот е пресметан со употреба на **LRIC пристап (pure LRIC approach) каде дефиниран инкремент е големопродажната услуга за завршување на повик од трети страни.**

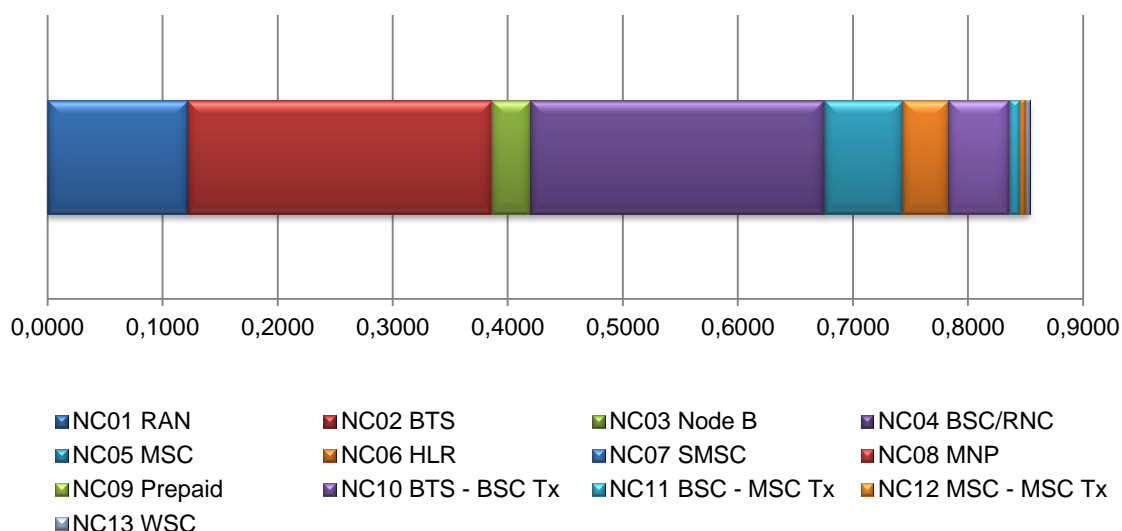
Во пресметката на трошоците алоцирани на услугата за завршување на повик од трети страни се земени во предвид оние трошоци еднакви единствено со дополнителните трошоци настанати за обезбедување на истата. Цената базирана на трошоци за обезбедување на големопродажната услуга за завршување на повик базирана на LRIC методологија обезбедува надоместување единствено на оние трошоци кои би биле избегнати (не би настанале) во случај кога големопродажната услуга не би се обезбедувала повеќе за трети страни. На пример, трошоците за телефонските апарати и СИМ картичките не претставуваат трошоци кои се зависни од сообраќајот и следствено не се земени во предвид при пресметување на големопродажната услуга за завршување на повик. Инкременталните трошоци за услугата завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи ги исклучуваат трошоците за мрежа за покривање а воедно ги вклучуваат трошоците за обезбедување на дополнителен капацитет но единствено ако тие се предизвикани од обезбедување на големопродажната услуга за завршување на повик од трети страни. Следствено, трошоци кои се вклучени во инкрементот-големопродажна услуга за завршување на повик се трошоците за обезбедување на дополнителен капацитет неопходен за инкременталниот обем на сообраќај од трети страни. Таквите трошоци вклучуваат трошоци за дополнителни MSC (Mobile Switching Centres) или рбетна мрежна инфраструктура директно неопходна за носење на сообраќај кој завршува од трети страни. Исто така, кај определени мрежни елементи кои се користат за обезбедување на повеќе услуги (услуга за започнување на повик и услуга за завршување на повик) како на пример BTS (Base Transceiver Station) трошоците за овој мрежен елемент се земени во предвид во моделот за пресметување на цената за услугата завршување на повик до онаа мера во која истите се потребни за обезбедување на дополнителен капацитет неопходен за обезбедување на услугата за завршување на повик од трети страни.

Резимирано, со употреба на pure LRIC модел, релевантниот инкремент е дефиниран како големопродажна услуга за завршување на повик обезбедена на трети страни. Тоа значи дека при определувањето на инкременталните трошоци за обезбедување на

¹ Commission Recommendation of 7 May 2009 on the Regulatory Treatment of Fixed and Mobile Termination Rates in the EU (OJ of the EC C 124/67 from 20.052009)

горенаведената услуга АЕК ја зеде во предвид разликата помеѓу вкупните долгорочни трошоци на операторот за обезбедување на сите услуги и вкупните долгорочни тошоци на истиот оператор кои настануваат кога услугата завршување на повик обезбедена на трети страни не се обезбедува.

Како резултат на горенаведеното, АЕК направи пресметка на цените за завршување на повик врз основа на риге LRIC методологија. **АЕК смета дека дека симетрична цена за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи од заокружено 0,9 денари за минута разговор ќе го одразува Bottom-up риге LRIC на разумно ефикасен оператор во РМ.**

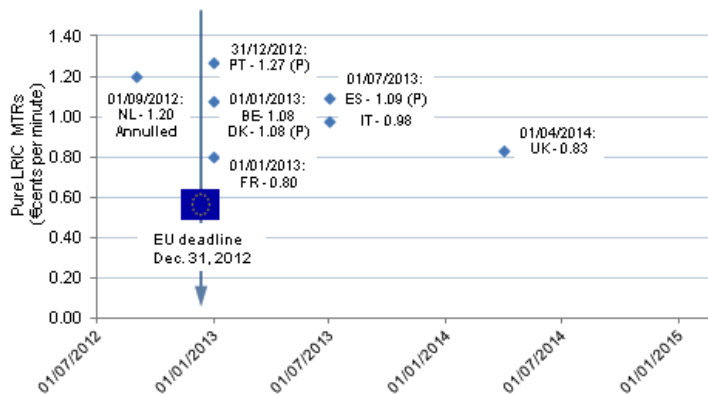

АЕК во голема мера ги рагледа доставените коментари, елаборирани на јавниот состанок од страна на заинтересираните страни, образложени во документот „Доставени коментари и став на АЕК по Нацрт документ за трета анализа на пазар “ПАЗАР 12- Услуги за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи (релевантни пазари за продажба на производи и услуги на големо)“ и "Нацрт Извештај за пресметка на цени за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ базирани на LRIC методологија" добиени од заинтересираните страни. АЕК го прифати коментарот на заинтересираните страни дека процентот на намалување на цената за завршување на повик од 4 денари /3 денари на предложените 0,9 денари кои се резултат на примена на риге LRIC методологија е значителен и дека тоа не е во линија со процесот на имплементација на риге LRIC методологијата во земјите членки на ЕУ². АЕК се согласува дека по завршување на предложениот glide path е потребно воведување на дополнителен чекор пред имплементација на горенаведената методологија. АЕК смета дека е потребно мерка на ревизија на развиениот Bottom up модел заради пресметување на цената за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи со употреба на LRIC + методологија односно дефинирање на релевантниот инкремент како големопродажна услуга за завршување на повик

² Cross-Country Analysis April 2012- Western Countries. Source-Cullen International

обезбедена на трети страни. Тоа значи дека при определувањето на инкременталните трошоци за обезбедување на горенаведената услуга Агенцијата ја зема во предвид разликата помеѓу вкупните долгорочни трошоци на операторот за обезбедување на сите услуги и вкупните долгорочни трошоци на истиот оператор кои настануваат кога услугата завршување на повик обезбедена на трети страни не се обезбедува. АЕК смета дека истата треба да се имплементира од 01.09.2013 година. Следна мерка е воведување на *pure LRIC* методологија односно ревизија на развиениот *Bottom up* модел заради пресметување на цената за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи со употреба на *pure LRIC* методологија односно дефинирање на релевантниот инкремент како големопродажна услуга за завршување на повик обезбедена на трети страни. Тоа значи дека при определувањето на инкременталните трошоци за обезбедување на горенаведената услуга Агенцијата ја зема во предвид разликата помеѓу вкупните долгорочни трошоци на операторот за обезбедување на сите услуги и вкупните долгорочни трошоци на истиот оператор кои настануваат кога услугата завршување на повик обезбедена на трети страни не се обезбедува. АЕК смета дека истата треба да се имплементира од 01.09.2014 година. АЕК смета дека истото е во согласност со Петгодишната Стратегијата на АЕК, објавена на веб страната на АЕК и процесот на имплементација на *pure LRIC* методологија во земјите членки на ЕУ. Со предложените мерки АЕК смета дека се обезбедува правна сигурност за делување на операторите/ даватели на услуги во РМ и воедно се обезбедува намалување на цената на услугата завршување на повик во РМ со што ќе се зголеми степенот на конкуренција на релевантниот пазар, предмет на анализата од една страна како и поволностите на крајните корисници на мобилни комуникациски услуги од друга страна.

Figure 31 –Imposed and proposed (P) pure LRIC MTRs and implementation date – CI research

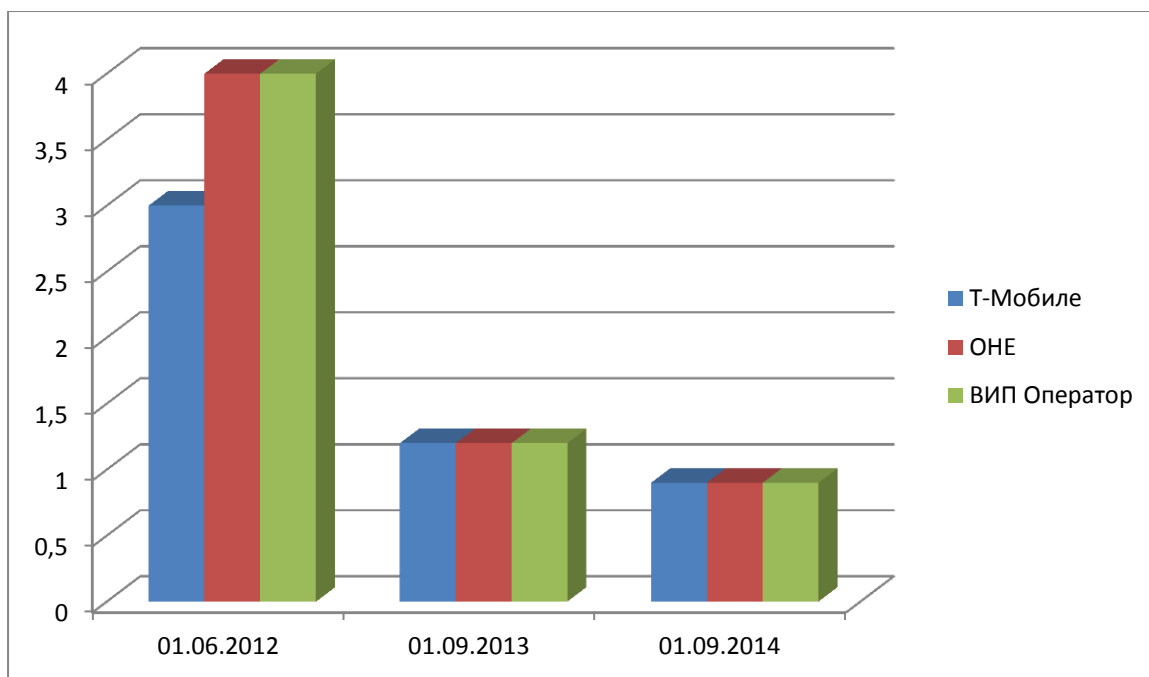

Предложената цена од 1,2 денари е резултат на развиениот Bottom up модел со употреба на LRIC + методологија односно дефинирање на релевантиот инкремент како големопродажна услуга за завршување на повик обезбедена на трети страни. Тоа значи дека при определувањето на инкременталните трошоци за обезбедување на горенаведената услуга Агенцијата ја зема во предвид разликата помеѓу вкупните долгорочни трошоци на операторот за обезбедување на сите услуги и вкупните долгорочни трошоци на истиот оператор кои настануваат кога услугата завршување на повик обезбедена на трети страни не се обезбедува притоа овозможувајќи поврат на фиксните, варијабилните и општите трошоци за обезбедување на услугата од трети страни.

Резиме:

Како резултат на направената трета анализа на пазарот за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ и ревизијата на развиениот Bottom up LRIC модел АЕК донесе заклучок за имплементација на следните мерки:

1. Корекција на цените во дефинираниот „glide path“ и тоа: **цена за завршување на повик во мрежата на Т-Мобиле- 3 денари, цена за завршување на повик во мрежата на ОНЕ- 4 денари и цена за завршување на повик во мрежата на ВИП Оператор- 4 денари за минута разговор до Септември 2013 година.**
2. **Цена за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ – 1,2 денари за минута разговор која го одразува Bottom-up LRIC + на разумно ефикасен оператор во РМ од 1 Септември 2013 година.**
3. **Цена за завршување на повик во јавни мобилни комуникациски мрежи во РМ - 0,9 денари за минута разговор која го одразува Bottom-up pure LRIC на разумно ефикасен оператор во РМ од 1 Септември 2014 година.**

Графикон 6 Резултати од ревизијата на развиениот Bottom up LRIC модел

Изработил:
Александар Коцевски

Раководител на Сектор за
анализа на пазар
Васка Петровиќ

Одобрил:
Владимир Ристевски

Директор
Роберт Орданоски

Наш број: _____
Скопје, _____